

Spis treści

Dla Ciebie 9

01 Kto opowie najlepszą historię, wygrywa 19

- Sztuka przetrwania 22
 - Początek i koniec kina 26
 - Narodziny reportażu 28
 - Powrót kina 30
 - Opowieść w chmurze 31
 - Sens w bezsensie 34
 - Subiektywnie czy obiektywnie, rzecz ujmując? 37
-

02 Powiedz mi, jaką wybierasz rolę, a powiem ci, jak opowiadać. Osiem ról reportera 39

- Reportaż wydarzeniowy - reporter: świadek bezpośredni 40
- Reportaż interwencyjny - reporter: obrońca, adwokat 41
- Reportaż śledczy - reporter: detektyw, prokurator 42
- Reportaż problemowy - reporter: diagnostyk, przewodnik 42
- Reportaż portret - reporter: artysta 43
- Reportaż podróżniczy - reporter: odkrywca 43
- Duży reportaż - reporter: tłumacz rzeczywistości 44
- Reportaż wydarzeniowy 45
- Reportaż interwencyjny 47
- Reportaż śledczy 50
- Reportaż problemowy 55
- Reportaż portret 58
- Reportaż podróżniczy - *travelogue* 64
- Duży reportaż (*grand reportage*) 67
- Ósma rola. Reżyser 71

03 CO? Skrzynka z narzędziami 76

- Temat: esencja reportażu 78
 - Radar i lupa, czyli gdzie znaleźć temat 81
 - Media społecznościowe 87
 - Skorowidz reportera 91
 - Wstępna dokumentacja 91
 - Drugi etap dokumentacji 94
 - Reportaż: „wypowiedź na temat” 96
 - Kurs i ster 97
 - Bohater i „co go boli” 100
 - Bohater-opowieść i bohater-metafora 102
 - Protagonista 103
 - Antagonista 104
 - Rozmowa dokumentacyjna – sztuka słuchania 105
 - Anatomia wywiadu reportażowego 109
 - Sztuka pytania 113
 - Wstępny montaż wywiadu 119
 - Akcja w reportażu 120
 - Akcja: prosta, zawikłana, epizodyczna 121
 - Akcja dynamiczna i statyczna 122
 - Rola konfliktu 125
 - JA kontra JA, JA kontra ON, JA kontra ONI, JA kontra ŻYWIOŁ,
JA kontra LOS 126
-

04 KTO? Pozwól, że opowiem, czyli o narratorze reportażu 129

- Narracja autorska 132
 - Narrator bezpośredni – JA 132
 - Narrator pośredni 134
 - Narracja postaciowa 136
-

05 KOMU? Po obu stronach ekranu 138

- Pokaż mi twój świat, a powiem kim jesteś 139
- Zobaczyć, zrozumieć, przeżyć... 141
- Poczuć więź 143

06 JAK? Język video od kuchni 147

- Przez oczy do serca. Kompozycja obrazu 150
 - Kontury i bryły 152
 - Światło: wyzwalacz głębi 153
 - Kontrast światłocienia 154
 - Kolor i kąt padania światła 154
 - Perspektywa w przestrzeni 155
 - Perspektywa w ruchu 156
 - Nakładające się plany 157
 - Proporcje 158
 - Odbicia i cienie 159
 - Głębina ostrości 160
 - Spojrzenie z lotu ptaka 163
 - Perspektywa żabia 165
- Od kadru do sekwencji, czyli gramatyka języka filmowego 166
- Kadr jak litera 169
 - Kamera na poziomie oczu 169
 - Kamera poniżej poziomu oczu 170
 - Kamera powyżej poziomu oczu 171
 - Kamera skierowana na część człowieka 171
- Ujęcie jak słowo 172
- Plany od „detalu” do „totalu” 172
- Sekwencja ujęć jak zdanie 179
 - Panorama pozioma i pionowa 183
- Scena jak akapit 187
- Sekwencja scen jak rozdział 189
- Dźwięk w roli głównej 190
- Wielomówna cisza 193
- Dopowiadająca muzyka 194
- Słowo o słowie 196
- Z wizjonera re-wizor, czyli montaż: sztuka wyboru 198
- Montaż narracyjny: pewnego razu... 200
- Montaż skojarzeniowy: fabryka emocji 206
- Montaż mozaikowy: muzyka oczu 211

07 JAK TO SIĘ ROBI 214

- Struktura opowieści SyKoMoR™ 219
 - SYtuacja 219
 - KOmplikacje 221
 - MOment przełomu 224
 - Rozwiązanie 225
 - Jak to działa: SYtuacja 226
 - Jak to działa: KOmplikacje 227
 - Jak to działa: MOment przełomu 227
 - Jak to działa: Rozwiązanie 227
 - Cztery magnetyczne początki 230
 - Zaczynaj z wizją końca 231
-

08 Z jakim skutkiem 232

- Styl: „charakter pisma” storytellera 232
 - Od elipsy do hiperboli 235
 - Reguła klepsydry 238
 - Opowieść na pożegnanie: *Trzy sita Sokratesa* 242
-

Podziękowania 245

Bibliografia 248

- Publikacje książkowe 248
- Artykuły w tomach zbiorowych i czasopismach 254
- Strony internetowe 254
- Spis reportaży i filmów dokumentalnych omawianych w pracy 260

Spis ilustracji 263

Kim jest dr Monika Górka? 265

Nagrody i wyróżnienia 269